

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Quæstio Prima. De Distinctione ut sic, in quonam formaliter consistat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

ergo intellectus qui sciendi artifex est, multo expeditior atque ad discendum promptior evadit si praefatas differendi formas a Logica obtineat. Deinde ignari Logicae in plurimos labi errores experientia constat, & traditione Aristotelis 4. Met. t. 8. ubi ait, omnia Dialectica addiscantur opus est. Ita etiam Tullius 3. de finibus inquit, sine Logica quemvis arbitramur a vero adduci falliq; posse. Sed

per se dirigibiles in quacunq; materia, ergo Logica ordinatur ad omnes & singulas operationes dirigendas; prob. ant. quia qualibet separatim potest participare proprium errorem, quia si implicaret dari tertiam operationem, adhuc darentur praecipua de secunda, universalem verbi gratia negativam converti simpliciter &c. Et si implicaret secunda, adhuc darentur praecipua de prima verbi gratia quod ad distincte quidditatem apprehendendam oporteat concipere genus & differentiam objecti, quamvis una magis indigeat directione quam alia. Prob. secunda pars, quia quidquid in sua Logica Aristoteles tradidit fecit in gratiam Syllogismi, ut ipse testatur Doctor, ergo adequatus ejus Logicae finis erit directio Syllogismi: ant. patet ex dictis, tenet etiam consequentia; Ergo sit hujus quaestiones & etiam disputationis finis, nam quod ab aliis hic pariter pertractari solet de unitate scientiarum, subalternatione, & similibus, cum sint omnibus scientiis communia, hic impertractata relinquo, & differo, usque dum egero de scientia in libris Priorum. Sit igitur finis

VI. Logicae

Quaeres 1. Utrum habitus Logicae immediate & Physice influat in actus aliarum scientiarum, seu quod idem est, utrum influat effective? R. negative solummodo influat, directivè, tradendo regulas, hinc etiam pro fine hujus quaest. & totius disp.

VII. Logicae

Quaeres 2. Quinam sit finis Logicae? R. quod finis Logicae in tota sua amplitudine sit dirigere omnes & singulas operationes, in quacunq; materia, seu probabili seu necessaria, si vero consideretur ut eam Aristoteles tradidit ejus finis est directio tantum tertiae mentis operationis. Resolutio est Scoti 1. Priorum. q. 2. §. Quantum ad tertium. Probatur quoad 1. p. Quia omnes tres operationes sunt

DISPUTATIO II. DE DISTINCTIONIBUS.

Hanc materiam Antiquiores Scotista & aliqui, qui etiam Formalista appellati fuerunt, ita fuscè tractarunt, ut novam scientiam inchoare potius visis fuerint cujus objectum esset formalitas, quam clarè doctrinam de distinctionibus proponere ex quorum prolixitate ortum est ut, Mastrius & Bellutus putant, quod plures etiam excellentis indolis à Schola Scoti perdidit Alumnos, & quotidie perdat, ut mirum sit quod in Schola Scotica tam fusa tractatio non tollatur & ab aliquibus veluti omnimò necessaria proponatur, Et licet Mastrius & Bellutus, antiquiores redarguant veluti superflue suos, eadem censurà mihi tamen digni videntur, qui non contenti rem semel in Logica proponere, eandem materiam iterum in Metaphysica repetunt, asserentes se in Logica ea tantum proponere quae ad Logicos spectant, verum nec eandem materiam tradam hic inchoare, aut hoc futurus operis imperfecti ut alibi repetere cogar; ideo eam ita expediam, quatenus nec superflua nec inutilis videar, si igitur.

QUAESTIO I.

De Distinctione ut sic, in quonam formaliter consistat?

Ante Resolutionem Notandum 1.

Maximum esse discrimen inter distincta, diversa, differentia, & diversa, ac opposita; nam distincta illa dicuntur quae per negationem sui invicem vel realiter vel formaliter exprimuntur; diversa distinctioni superaddunt negationem unionis seu connexionis, unde quae sunt diversa sunt etiam distincta, non tamen e contra, quae sunt distincta sunt etiam diversa. Differentia superaddit rebus distinctis dissimilitudinem in natura, unde homo & brutum non solum distinguuntur, dividuntur, sed etiam differunt: Opposita verò sunt quae habent aliquam specialem inter se repugnantiam, ut patet ex summulis, & hoc maxime verum est, si omnia sumantur proprie & in rigore: nam frequentè ab Authoribus ita accipiuntur ut coincidere nonnulla inter se existimentur.

Notandum 2. Distinctionem dicere

duo: unum fundamentaliter, alterum formaliter, fundamentaliter dicit ipsam rem quae est

F. Amandi Hermann Logica.

vel eadem vel distincta, formaliter dicit formam, ratione cujus est eadem vel distincta, sicut se homo & lignum habent, quae per suas entitates fundamentaliter distinguuntur; formaliter verò per formam illis entitatibus superadditam à qua denominantur distinguuntur. Quae iterum dupliciter accipi potest primo negativè, ut coincidit cum non identitate: nam distinctio proprie inter positiva extrema est, ut cum negationes proprie entia non sint, ita neq; proprie distinguuntur; quia licet inter ens & non ens maxima sit distinctio, nam opponuntur contradictoriè: tamen quia non fundatur in uno positivo extremo non dicitur positiva, sed negativa; secundo potest sumi positivè & sic est ratio positiva sive realis, sive rationis inter duo extrema positiva, quare privatio distinguitur ab habitu negativè non positivè, Hinc Trobeta in suis formalitatibus, teste Mastrio, dicebat, quod omnis distinctio sit non identitas, non tamen è conversò omnis non identitas sit distinctio, quia non identitas latius patet quam distinctio, cum etiam conveniat non enti, distinctio verò cum sit relatio positiva ut statim dicam, praesupponit extrema positiva, & convenit

tantum enti; ex quo deducit quod inter negationem & affirmationem, inter privationem & habitum, non potest intercedere distinctio, sed tantum non identitas; unde quod invenitur quod habitus distinguatur à privatione, & affirmatio à negatione, debet intelligi solum negativè quod etiam modò conceditur Titium, vel Cajum distinguere à Chimæra negativè, scilicet in quantum non est idem chimæra. His prænotatis controvertitur inter Authores utrum distinctio formaliter sumpta realis & propria consistat in aliquo positivo an potius in negativo. Circa quam materiam plures sunt & fuerunt sententiæ; vestigijs tamen Doctoris nostri inhaerendo

III.
Distinctio
consistit in
positivo.

Dico I. *Distinctio proprie sumpta consistit in aliquo positivo.* Hæc est D. 2. d. 3. q. 1. & Probatur I. Si non consisteret distinctio proprie sumpta in aliquo positivo, deberet consistere in negativo ut farentur Pasquilius Joannes à S. Thoma & alii Recentiores passim qui contrariam sequuntur opinionem, sed distinctio non potest consistere in negativo, ergò consistet in aliquo positivo; ma. est Advers. probatur mi. Quia illa negatio identitatis convenit tam enti, quam non enti, distinctio verò tantummodo convenit enti ut dixi in Notabili secundo, ergò distinctio non poterit consistere in negatione identitatis, quia hæc magis latè patet quam distinctio. Probatur Conclusio secundo. Dissimilitudo præter negationem unitatis in qualitate dicit quid potissimum superadditum, ergò & distinctio præter negationem identitatis dicit quid positivum superadditum: ant. patet, quia negatio similitudinis inter album & nigrum non sufficit ad formalem demonstrationem dissimilitudinis inter illa, nam talis negatio reperitur etiam inter albedinem & chymæram, quia licet albedo non sit similis chymære, ac proinde negationem ipsius dicat, non tamen dicitur dissimilis illi sicut dicitur nigredini, ergò dicit aliquid præter negationem dissimilitudo, subsumo sed eodem modo se habet dissimilitudo & distinctio, nam sicut hæc opponitur identitati, ita illa opponitur similitudini, ergò etiam distinctio debet consistere in positivo. Confirmatur Conclusio I. Quia non identitas, non est formaliter distinctio, ergò non consistit in ea licet eam præsupponat: probatur ant. Quia non identitas in aliquo signo alicui competit, pro quo non competit ei distinctio, nam idem & non idem sunt contradictoria, idem autem & distinctum sunt contraria, sed oppositio contradictoria est prior quam oppositio contraria, cum hæc illam præsupponat, & per consequens potest alicui competere esse idem vel non idem prius, quam esse idem vel distinctum. Confirmatur 2. Quia si humanitas abstrahatur ab omni entis passione, & ab omnibus proprijs passionibus, certum est quod humanitas in tali abstractione & statu præcisionis non dicatur formaliter distincta à lapide, quia hic est status purissimæ essentiae, unde de ea in tali statu non possunt enunciari prædicata per se intrinseca & primò convenientia, & tamen in tali abstractione humanitas dicitur non eadem lapidi, ergò non est formaliter non identitas unius rei cum alia, esto eam præsupponant.

Arguitur in contra. Per illud distinguuntur unum ab alio per quod tollitur identitas utriusque, sed per negationem identitatis tollitur immediatè identitas unius ab alio, verbi grati per negationem identitatis tollitur immediatè identitas Petri cum Paulo, ergò. prob. mi. quia identitas & negatio ejus opponuntur contradictoriè, ergò per negationem tollitur immediatè ipsa identitas. R. dist. ma. per quod tollitur immediatè identitas positivè concedo, negativè nego majorem: hæc etenim non sufficit, sicut nec negatio similitudinis ad dandam denominationem dissimilitudinis. Sed

Instatur Eodem modo se habet divisio sicut se habet distinctio, sed divisio non tollit per positivum unitatem, ergò nec positivè distinctio identitatem, Probatur ma. quia quemadmodum identitas correspondet unitati & in ea fundatur, ita distinctio divisioni correspondet in multitudine: nam in multitudine fundatur, ergò. R. 1. dist. ma. eodem modo se habet divisio & distinctio negativa concedo ma. eodem modo se habent divisio & distinctio positiva nego ma. & concessa: mi. distinguo consequens similiter sicut ma. nam distinctio quæ cum sola non identitate coincidit cum divisione convenit, non verò illa quæ est propria inter positiva extrema. Resp. secundo negando ma. ejusque probationem, nam licet identitas unitatem consequatur & in unitate fundatur, alia tamen ejus est natura ab unitate, quoniam conceptus unitatis est absolutus, identitatis verò relativus, unitas ex sua ratione formali excludit pluralitatem, identitas plura supponit & inter plura versatur: ut tamen in unum & idem esse coadunata, sic quoque distinctio licet divisionem & pluralitatem sequatur & in pluralitate fundatur, non tamen est ejusdem omnino rationis & naturæ cum divisione & pluralitate, quia distinctio proprie dicta importat diversitatem positivam inter aliqua plura in peculiaribus eorum rationibus fundatam, unde aliqua esse distincta vel diversa formaliter dicit aliquid positivum, quia in tali esse constituuntur proprie per proprias rationes positivas, sed aliqua esse inter se divisa vel separata, non dicit quid positivum, quia in tali esse sufficienter intelligitur per solam ablationem unitatis vel unionis inter illa: ut constat de partibus continui quæ sufficienter intelliguntur ab invicem solutæ & divisæ per solam ablationem indivisibilis, vel partium continuativi. Sed

Urgetur. Illud positivum per quod aliqua distinguuntur inter se, vel est quid superadditum, vel nihil, si nihil; ergò gratis imputatur Hurtadus qui res formaliter se ipsis distinctas asserit, & gratis attuli quod distinctio fundametaliter sit ipsa illa res, quæ ab alia distinguitur; si verò est aliquid superadditum, illud superadditum vel distinguetur se ipso, vel per aliud, si per aliud, dabitur processus in infinitum, si se ipso, ergò similiter illa extrema se ipsis & sine ullo addito distinguuntur, & consequenter gratis multiplicantur superaddita. Verim tamen ad hanc ursionem sat in Scholis frequentem R. esse quid superadditum illud positivum per quod extrema

Diverso modo se habet distinctio & divisio.

extrema inter se distinguuntur, quando autem dicitur quod illa superaddita iterum per alia in infinitum distingui debentur negatur sequela, quia seipsis distinguuntur, nam quemadmodum quantitas non est quanta per aliam quantitatem, nec actio producit per aliam actionem, sic nec illud superadditum quod est distinctio, erit distinctum per aliud superadditum, seu per aliam distinctionem, sed erit distincta seipsa. Ut totam hanc solutionem melius intelligas & percipias.

DICO 2. Ratio positiva per quam aliqua distinguntur non est absoluta rei essentia praecise sumpta. Haec sequitur ex priori, estque Scotistarum communiter contra Hurradum, qui dicit distinctionem esse formaliter cujuslibet rei, ipsam essentiam, Contra quem probatur conclusio. Essentiae rerum secundum se non sunt relativae, & ideo debet addi forma relativa per quam unum referatur ad aliud, sed per distinctionem una res refertur ad aliam, tanquam ab ea diversa, ergo distinctio non est formaliter rei essentia. Probatur secundum quia id quod distinguitur ab alio, & id per quod distinguitur tanquam per principium distinctivum non est formaliter ipsa distinctio, quia quod distinguitur est concretum habens ipsam distinctionem, non vero ipsa distinctio in abstracto, & id per quod distinguitur est principium & radix ipsius distinctionis, non autem ipsa distinctio, ergo neque essentia, neque principium formale constitutum essentiae est formaliter ipsa distinctio, nam essentia est concretum quod distinguitur, & principium ejus constitutum est radix & origo distinctionis & ratio fundandi ipsam distinctionem, non autem ipsa distinctio.

DICO 3. Illud positivum superadditum in distinctione proprie sumpta prout est entis affectio est relatio, vel praedicamentale, vel transcendentalis. Est Scoti supra contra Adversarios praecedentes, & probatur quia distinctio per suam rationem formalem est ad aliud, cum sit ratio formalis distinguendi non quidem idem a seipso, sed ab alio, nihil enim distinguitur a seipso, sed ab alio, ergo per ordinem ad aliud, sed quando aliquid sic fit per ordinem ad aliud est per relationem, ergo distinctio cum fiat per ordinem ad aliud est quid relativum, Quod confirmatur, quia omnia requisita ad relationem ei conveniunt: nam concurrunt utrimque extrema positiva, ratio fundandi, quae est pluralitas rationum in utrisque, & tandem relativa denominatio. Dixi autem hujusmodi relationem importatam, vel esse transcendentalem, vel praedicamentalem; nam datur aliqua distinctio quae est rei identificata, & haec est propria entis passio & datur etiam aliqua distinctio quae est relatio praedicamentalis & purum rei accidens, quia adest & abest praeter subjecti corruptionem, ut distinctio qua ego distinguor a Titio verbi gratia existente, quo defuncto perit etiam illa distinctio, & talis distinctio dicitur esse aliquid superadditum rei essentiae non tantum formaliter ut est transcendentalis, sed etiam realiter. Sed

DICES. Relatio supponit extrema distincta, quia idem ad seipsum non refertur, si ergo

distinctio est relatio supponit extremorum distinctionem, & sic illa superflue additur, aut dabitur processus in infinitum. R. dist. ant. supponit extrema distincta fundamentaliter concedo formaliter nego. Sed

Instabis. Relatio supponit extrema non tantum fundamentaliter, sed etiam formaliter distincta, ergo nulla solutio. R. dist. ant. Relatio supponit extrema formaliter distincta ut talia denominentur, & sint ante distinctionem advenientem, nego ant. supponit, &c. ut ipsa relatio formaliter in tali esse constituat, concedo, quia hoc particulariter convenit relationi per distinctionem importatae, quia ipsa constituit extrema inter quae versatur formaliter & actualiter distincta.

DICO 4. Si distinctio consideretur in largiori acceptione prout positivam & negativam comprehendit, tunc relatio superaddita in qua formaliter consistit, praescindit a transcendentali & praedicamentali. Hanc non inveni ab Authoribus in terminis sic propositam videtur mihi tamen quod deducatur ex praecedentibus. Probatur. Quia dantur multae distinctiones quae licet relationes sint, non sunt tamen praedicamentales neque transcendentales, ergo. Probatur ant. nam distinctio qua ab aeterno Deus non fuit Angelus, non est praedicamentalis, nec esse potest, nec transcendentalis, ut patet, ergo debet esse praescedens & tales relationes sunt omnes illae quae versantur inter ens & non ens, inter Chymeram verbi gratia & Titium, &c. Prob. 2. Quia si relatio consideretur in sua tota amplitudine prout & realem & rationis & positivam & negativam comprehendit, tunc non poterit aliqua ratio communis univoca assignari, ergo debet assignari aliquid praescedens & aequivocum, & haec sufficiant pro prima quaestione.

VIII. si accipitur in largiore acceptione praescindit a praedicamentali & transcendentali.

QUAESTIO II.

Quotuplex sit Distinctio?

Veteres Thomistae, in divisione

I. Distinctionum parciore extiteret, utpote qui solum duo distinctionis membra & genera admitterent, scilicet rei & rationis; Scotistae vero Antiquiores profusi e contra fuerunt & copiosi, utpote qui septem assignarunt distinctionum genera, nempe distinctionem rationis, ex natura rei, formalem, realem, essentialem, se totis subjectivae & se totis obiectivae. Distinctionem rationis esse dicebant quae fit ex fabricatione intellectus, Ex natura rei vocabant, inter illa, inter quae intercedit contradictio sine omni opere intellectus, sicut dicebant distingui definitum & definitionem, superiora ab inferioribus, modum intrinsecum a re cuius est modus, ut Essentiam Divinam ab infinitate, creatam a finitate, Petrum a sua differentia individuali, & albedinem a gradu intensiois ejus. Formalem appellabant eam, quae reperitur in unica re habente plures formalitates quarum una diversam habeat conceptibilitatem ab alia, & sic distinguunt plures potentias in eadem anima, subjectum & passiones, perfectiones attributales in Essentia Divina, licet enim singulae in eadem re Physica sint immersae, quia tamen singulae propriam habent conceptibilitatem sibi adaequatam,

K 3

quata,